

2.5.7. Infrastruktura

Vybavenost obcí je do značné míry ovlivněna její velikostí, počtem obyvatel a polohou a s tím souvisí i odlišnosti v jednotlivých správních obvodech z hlediska jejich infrastruktury měřené ukazateli napojení na čističku odpadních vod, provedenou plynifikaci a zavedeným veřejným vodovodem. ČSÚ sleduje ukazatele v databázi městské a obecní statistiky a z tohoto pohledu je nejnižší podíl obcí s **kanalizací napojenou na čističku odpadních vod** ve správních obvodech Jičín, Hořice a Dvůr Králové nad Labem. Pod průměrným podílem kraje je i SO ORP Hradec Králové a Jaroměř. Naopak SO ORP Trutnov a Vrchlabí měly ke konci roku 2005 připojeny zhruba dvě pětiny obcí.

Na **plyn** z centrálního zdroje bylo napojeno v Královéhradeckém kraji podle stavu k 31. 12. 2005 více než tři pětiny obcí, z toho nejvíce v SO ORP Nový Bydžov, Hradec Králové a Kostelec nad Orlicí. Nejmenší podíl byl zaznamenán v SO ORP Nové Město nad Metují, Trutnov a Jičín.

Veřejný vodovod je dnes již běžně dostupný ve většině obcí všech správních obvodů. Ke konci roku můžeme sledovat nejnižší podíl obcí s veřejným vodovodem ve správních obvodech Jičín, Dvůr Králové nad Labem a Nová Paka. Všechny obce s veřejným vodovodem měly čtyři SO ORP, a to Náchod, Nové Město nad Metují, Nový Bydžov a Trutnov.

Tab. 2.5.7.1. Technická infrastruktura správních obvodů ORP v roce 2005

	Počet obcí celkem	Počet obcí vybavených				Podíl obcí vybavených (%)			
		kanalizací s napojením na ČOV	plynem ze sítě	veřejným vodovodem	poštou	kanalizací s napojením na ČOV	plynem ze sítě	veřejným vodovodem	poštou
Královéhradecký kraj	448	121	272	385	228	27,0	60,7	85,9	50,9
v tom správní obvody:									
Broumov	14	4	6	13	8	28,6	42,9	92,9	57,1
Dobruška	26	9	12	21	13	34,6	46,2	80,8	50,0
Dvůr Král.n. L.	28	4	15	22	16	14,3	53,6	78,6	57,1
Hořice	29	2	17	27	11	6,9	58,6	93,1	37,9
Hradec Králové	81	17	77	78	30	21,0	95,1	96,3	37,0
Jaroměř	15	4	11	13	9	26,7	73,3	86,7	60,0
Jičín	77	9	32	43	28	11,7	41,6	55,8	36,4
Kostelec n. O.	22	9	19	20	11	40,9	86,4	90,9	50,0
Náchod	36	12	18	36	22	33,3	50,0	100,0	61,1
Nová Paka	5	2	3	4	4	40,0	60,0	80,0	80,0
Nové Město n. M.	13	4	3	13	5	30,8	23,1	100,0	38,5
Nový Bydžov	23	8	23	23	10	34,8	100,0	100,0	43,5
Rychnov n. K.	32	10	14	26	22	31,3	43,8	81,3	68,8
Trutnov	31	18	12	31	26	58,1	38,7	100,0	83,9
Vrchlabí	16	9	10	15	13	56,3	62,5	93,8	81,3

Poštovní úřad přímo v obci má více než polovina obcí kraje. Nadprůměrným podílem se vyznačují SO ORP Trutnov a Vrchlabí, což souvisí i s dostupností sídel v horských oblastech a rozvinutým cestovním ruchem. Nejnižší podíl obcí s poštou je v SO ORP Jičín, Hradec Králové a Hořice.

Z jednotlivých typů **školských zařízení** má více než polovina obcí kraje mateřskou školu přímo v obci, z pohledu správních obvodů je tento podíl největší (více než tři čtvrtiny) v SO ORP Trutnov, Nová Paka, Broumov a Vrchlabí, nejmenší (třetinový) v SO ORP Jičín. Základní školy byly ke konci roku 2005 nejvíce zastoupeny v SO ORP Nová Paka, Vrchlabí, Trutnov a Kostelec nad Orlicí (více než dvě třetiny obcí) a nejmenší podíl jich měly SO ORP v hustě osídlených SO ORP Jičín, Hradec Králové, Dvůr Králové nad Labem a Hořice. Největší podíl základních škol pouze s 1. stupněm (1. až 5. ročník) byl v SO ORP Kostelec nad Orlicí a nejmenší v SO ORP Jičín a Dvůr Králové nad Labem, pohyboval se v rozpětí 31 procentních bodů.

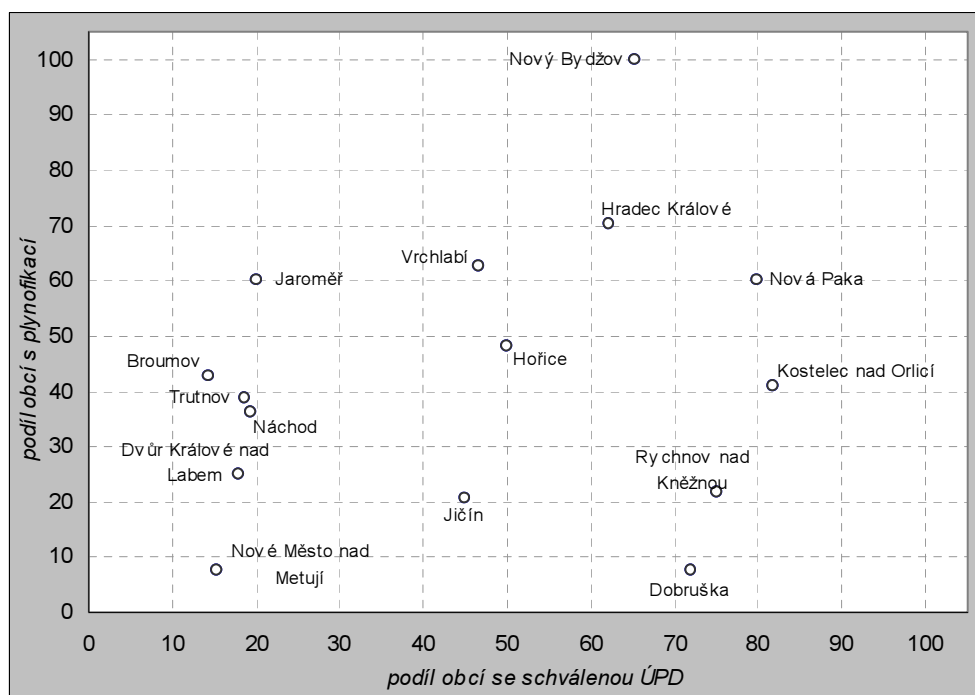
Veřejné knihovny jsou široce zastoupeny ve všech správních obvodech, stejně je tomu i u vybavení sportovními zařízeními měřeném dostupností hřišť a stadionů. **Tělocvičny** s provozovatelem nebo správcem mělo k 31. 12. 2005 v kraji 44,6 % obcí.

Dostupnost základní zdravotní péče je v nejmenších obcích zajišťována prostřednictvím samostatných ordinací praktických lékařů a jejich detašovaných ordinací. Větší podíl obcí s **ordinací praktického lékaře** zřízených přímo v obci je v horských SO ORP Trutnov a Vrchlabí. Naproti tomu menší podíl samostatných ordinací zaznamenaly SO ORP Nové Město nad Metují a Nový Bydžov.

Tab. 2.5.7.2. Vybavenost obcí v roce 2005

	Podíl obcí správního obvodu ORP se zařízením v obci (%)									
	mateřská škola	základní škola		knihovna	hřiště, stadion	tělocvična	samostatná ordinace praktického lékaře včetně detašovaných pracovišť			
		1. - 5. ročník	1. - 9. ročník				pro dospělé	pro děti	stomatologa	gynekologa
Královéhradecký kraj	51,8	24,8	19,6	79,5	79,9	44,6	27,9	18,1	21,9	10,9
v tom správní obvody:										
Broumov	78,6	28,6	28,6	92,9	100,0	57,1	21,4	21,4	28,6	21,4
Dobruška	50,0	15,4	26,9	92,3	76,9	50,0	26,9	19,2	19,2	11,5
Dvůr Král.n. L.	50,0	14,3	17,9	78,6	82,1	25,0	39,3	25,0	21,4	14,3
Hořice	37,9	17,2	17,2	82,8	62,1	41,4	17,2	17,2	13,8	3,4
Hradec Králové	40,7	19,8	12,3	79,0	79,0	32,1	19,8	11,1	17,3	6,2
Jaroměř	60,0	40,0	13,3	93,3	93,3	66,7	13,3	13,3	20,0	6,7
Jičín	33,8	14,3	9,1	64,9	67,5	28,6	23,4	15,6	13,0	6,5
Kostelec n. O.	54,5	45,5	22,7	90,9	81,8	59,1	36,4	22,7	27,3	9,1
Náchod	63,9	33,3	27,8	80,6	91,7	58,3	30,6	16,7	27,8	13,9
Nová Paka	80,0	20,0	60,0	100,0	80,0	60,0	40,0	20,0	40,0	20,0
Nové Město n. M.	46,2	30,8	7,7	84,6	76,9	38,5	15,4	7,7	15,4	7,7
Nový Bydžov	56,5	17,4	17,4	73,9	87,0	34,8	17,4	8,7	4,3	8,7
Rychnov n. K.	62,5	37,5	28,1	78,1	84,4	62,5	31,3	25,0	31,3	15,6
Trutnov	80,6	35,5	35,5	83,9	87,1	67,7	61,3	32,3	45,2	25,8
Vrchlabí	75,0	43,8	31,3	75,0	87,5	68,8	43,8	31,3	43,8	18,8

Schválený územní plán či urbanistická studie je nezbytnou podmínkou rozvoje území. Ve sledovaném období let 2000 až 2005 byl v tomto směru zaznamenán značný pokrok. Koncem roku 2005 mělo v Královéhradeckém kraji schválenou územně plánovací dokumentaci 211 obcí z celkového počtu 448. Jak zobrazuje následující graf, více než tři čtvrtiny obcí měly koncem roku 2005 schválenou územně plánovací dokumentaci v SO ORP Kostelec nad Orlicí, Nová Paka a Rychnov nad Kněžnou, více než polovina obcí ještě v SO ORP Dobruška, Nový Bydžov a Hradec Králové a nejméně v SO ORP Broumov.

Graf 23 Podíl obcí se schváleným územním plánem a podíl obcí s plynofikací podle SO ORP

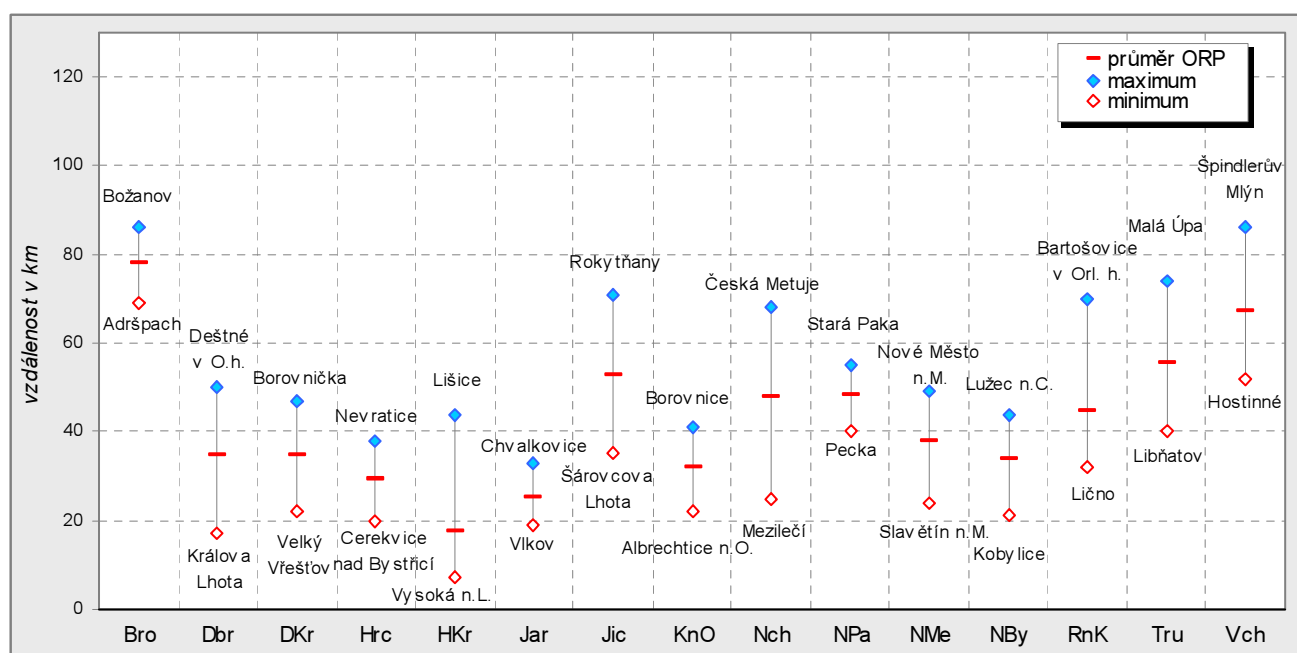
2.5.8. Dopravní dostupnost, poloha vzhledem k rozvojovým osám a oblastem

Poloha kraje v severovýchodní části území České republiky při hranicích s Polskem s hornatou krajinou na severu a severovýchodě území a nížinami v jeho jižní části dávají předpoklad výrazným územním rozdílům v **dopravní dostupnosti** sídel mezi správními obvody. Kraj má sice pravidelný tvar území, avšak krajské město leží v jeho nejižnější části a okrajové správní obvody ORP Broumov, Rychnov nad Kněžnou a Vrchlabí mají obce s nejdelší časovou dopravní dostupností (více než 90 minut) krajského města.

Excentrická poloha krajského města a velká vzdálenost od centra má vliv na ekonomické prostředí odlehlých oblastí kraje mezi něž patří pět obcí (Božanov, Heřmánkovice, Otovice, Martínkovice a Křinice) s dostupností 100 a více minut a všechny jsou ze správního obvodu ORP Broumov. Následující města Špindlerův Mlýn (98 minut) a Broumov (97 minut), samotné sídlo správního obvodu. V poslední dvacítkě obcí jsou tedy zastoupeny obce ležící při hranici kraje na severu a severovýchodě z již zmínovaných správních obvodů Broumov a Vrchlabí a řadí se k nim i Rychnov nad Kněžnou se dvěma obcemi Bartošovice v Orlických horách a Orlické Záhoří. Problematické časové dostupnosti krajského města a sídelních měst správních obvodů ORP se ve vztahu k míře nezaměstnanosti formou tabulek a kartogramů věnuje kapitola 3. Funkční regiony.

Průměrná vzdálenost obcí kraje do města Hradec Králové²⁴ je téměř 40 km. Kilometrové vzdálenosti obcí do krajského města podle jednotlivých SO ORP zobrazuje následující graf. Největší průměrnou vzdálenost obcí do krajského města Hradec Králové mají SO ORP Broumov, Vrchlabí a Trutnov. Rozpětí vzdáleností obcí je největší v SO ORP Náchod (43 km), Rychnov nad Kněžnou (38 km) a Hradec Králové (37 km), nejmenší v SO ORP Jaroměř (14 km), Nová Paka (15 km) a Broumov (17 km).

Graf 24 Silniční vzdálenost obcí od krajského města Hradec Králové podle SO ORP

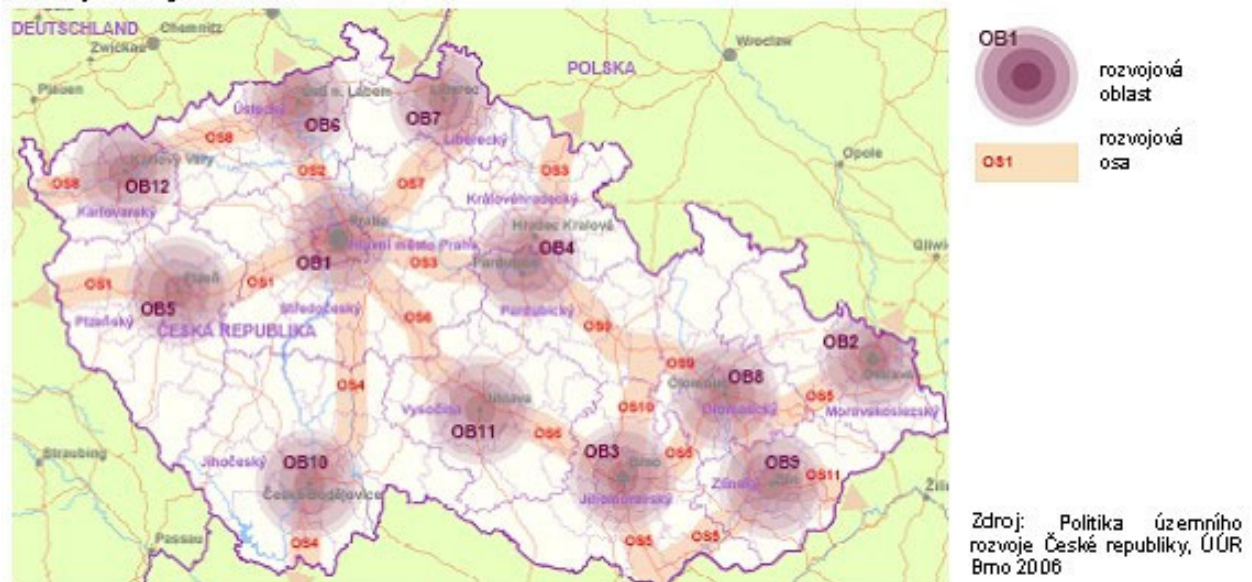
Část území Královéhradeckého kraje leží v jedné z **12 rozvojových oblastí**, vymezených v dokumentu Politika územního rozvoje České republiky (PÚR). Politika územního rozvoje určuje ve stanoveném období požadavky na konkretizaci úkolů územního plánování v republikových, přeshraničních a mezinárodních souvislostech, zejména s ohledem na udržitelný rozvoj území, a určuje strategii a základní podmínky pro naplňování těchto úkolů.

Politiku územního rozvoje pořizuje Ministerstvo pro místní rozvoj pro celé území republiky a schvaluje ji vláda. Ministerstvo zajistí, aby ve Sbírce zákonů bylo uveřejněno sdělení o schválení politiky územního rozvoje, a celý dokument zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup. Je umístěna na portálu územního rozvoje na internetové adrese <http://portal.uur.cz>. Politika územního rozvoje je závazná pro pořizování a vydávání zásad územního rozvoje, územních plánů, regulačních plánů a pro rozhodování v území.

²⁴ zdroj dat: www.mapy.cz

Zatímco v ostatních případech mají rozvojové oblasti svůj název podle jednoho města, v případě Královéhradeckého a Pardubického kraje tvoří jádro oblasti krajská města dvou sousedních krajů – Hradec Králové a Pardubice. V uvedených 12 urbanizačních centrech se koncentruje významná část ekonomického potenciálu republiky a lze v nich pozorovat nejrychlejší hospodářský růst, který je však doprovázen i řadou negativních jevů. Centra se potýkají s nevyhovující dopravní infrastrukturou, poškozením životního prostředí a mají problémy s využitím opuštěných průmyslových a vojenských areálů (brownfields). Rozvojová oblast OB4 zahrnuje v kraji oblast správního obvodu Hradec Králové a Jaroměř.

Rozvojové osy a oblasti

Kromě rozvojového potenciálu, u kterého je uplatňováno především investiční hledisko, lze polohu správních obvodů hodnotit i z hlediska **urbanizačního potenciálu**, který je vázán na osídlení a aktivity obyvatelstva. Na rozdíl od rozvojových oblastí, do kterých patří jen jižní část kraje, lze **urbanizační oblast** vymezit i ve správních obvodech Nové Město nad Metují, Náchod a Trutnov. Sídlní města dvou těchto SO ORP leží zároveň na urbanizačních osách.

Urbanizační osa mezinárodního významu protíná kraj od jihu přes Hradec Králové přímo na sever směrem do polské Wroclavi a zahrnuje území v pásu sídelních měst SO ORP Hradec Králové, Jaroměř, Dvůr Králové nad Labem a Trutnov. Na tuto osu navazují další **dvě osy nadregionálního významu**, které směřují od sousedních Pardubic a procházejí sídly SO ORP Hradec Králové a Jaroměř po mezinárodní ose směrem přes Náchod do polského Klodsko a druhá směřuje přes Hradec Králové na Hořice, Jičín a do sousedního Libereckého kraje do Jablonce nad Nisou.

Na základě **vyhodnocení polohy správních obvodů ORP** vzhledem k rozvojovým a urbanizačním osám a oblastem (ukazatel I8 v kapitole 4.1, jde o vícekritériální hodnocení, které metodicky navrhl a zpracoval Bc. Kamenický z ČSÚ Praha), má po správním obvodu Hradec Králové nejlepší předpoklady pro rozvoj správní obvod Jaroměř, Dvůr Králové nad Labem a Trutnov, naopak na druhém konci pořadí a s nejnižší známkou se umístily správní obvody Rychnov nad Kněžnou, Vrchlabí, Broumov, Nová Paka a Kostelec nad Orlicí. Mezi 205 správními obvody ČR se SO ORP Hradec Králové řadí na 12. místo, Jaroměř na 31. místo a Dvůr Králové nad Labem na 59. místo. Nejméně příznivou polohu mají z tohoto pohledu již zmiňovaná SO ORP z nichž 203. místo je pro Rychnov nad Kněžnou, 196. místo pro Vrchlabí a 192. místo pro Broumov mezi všemi SO ORP v České republice..